

Tomi Mertanen 2009. Harkinnanvaraisuudesta lakisääteiseen. Suomen valtiollisen taidehallinnon sekä taiteenalojen tukijärjestelmien muotoutuminen 1960-1980 –luvulla. Cuporen julkaisuja 17.

Tiivistelmä

Kuusikymmentäluvun lopulla Suomeen luotiin taidehallintojärjestelmä, joka muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta on voimissaan vielä tänäkin päivänä. Tuolloin perustettujen taidetoimikuntien tehtäväksi tuli Suomen taiteen edistäminen. Toimikuntien katsottiin heijastelevan taidekentän jakaantumista eri taiteenaloihin, mutta myöhemmin taiteen käsite avautui myös populaaritaiteen suuntaan, ja taidetoimikuntien tukimuotojen piiriin otettiin täysin uusia taidemuotoja.

Taiteen tukijärjestelmien kehittämisessä ei voitu syrjäyttää taidekasvatusta ja -koulutusta, joiden varaan taiteen tason ylläpitämisen ja kohottamisen katsottiin rakentuvan. Uusien kasvuodotusten kiihdyttäessä taiteen suurten linjojen kehittelyä 1960-luvun alussa nousivat aiemmat organisatoris-taloudelliset hankkeet kuin itsestään valtion taidekasvatusta koskevien suunnitelmien kantavaksi rakenteeksi. Musiikkikoulujen, Suomen Taideakatemian koulun, Suomen Teatterikoulun ja Taideteollisen oppilaitoksen uudelleenjärjestelyt olivat jatkuvasti esillä, erityisesti korkeakoulutasoisesta opetuksesta puhuttaessa.

Tässä tutkimuksessa selvitetään, mistä lähtökohdat kulloisillekin uudistuksille haettiin ja millä tavoin muutoksia ja tavoitteita perusteltiin; mitkä motiivit vaikuttivat kulttuuripolitiikan vakiintumiseen sellaiseksi kuin se vakiintui. Tutkimus keskittyy niin sanotun ylätasoin – toisin sanoen valtiollisen kulttuuripolitiikan – kehitykseen. Samalla tarkastellaan eri taiteen alojen valtiollisten tuki- ja edistämistoimenpiteiden muotoutumista ja organisoitumista. On tehty analyysi siitä, kuinka niin sanotun ”kulttuuripolitiikan suuren kertomuksen” historialliset vaiheet etenivät vähitellen nykyisen kulttuuripoliittisen mallin vakiintumiseen. Tutkimusajanjakso kattaa reilut 20 vuotta 1960-luvun puolivälistä aina 1980-luvun lopulle saakka. Mainitun ajanjakson jälkeen valtion taidehallinnossa tapahtuneet muutokset ovat olleet vähäisiä.

Cupore – Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö

Kaapelitehdas
Tallberginkatu 1 C 137
00180 Helsinki
Puh. (09) 774 60414
Fax (09) 774 60437
www.cupore.fi

Cupore – Foundation for Cultural Policy Research

Cable Factory
Tallberginkatu 1 C 137
FIN-00180 Helsinki
Tel. +358 9 774 60414
Fax +358 9 774 60437
www.cupore.fi